

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 4.5.2016
COM(2016) 279 final

2016/0141 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

**luettelon vahvistamisesta kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi
ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei
koske, annetun asetuksen (EY) N:o 539/2001 muuttamisesta**

(Turkki)

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

• Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Euroopan unioni ja Turkki käynnistivät viisumivapautta koskevan vuoropuhelun 16. joulukuuta 2013 samalla kun ne allekirjoittivat EU:n ja Turkin välisen takaisinottosopimuksen. Vuoropuhelu perustuu *Turkin viisumivapautta koskevaan etenemissuunnitelmaan*, jäljempänä 'etenemissuunnitelma'. Etenemissuunnitelmassa asetetaan Turkille vaatimukset, jotka sen on täytettävä, jotta Euroopan parlamentti ja neuvosto voivat ehdottaa asetuksen (EY) N:o 539/2001¹ muuttamista siten, että sellaiset Turkin kansalaiset, joilla on EU:n vaatimusten mukainen biometrinen passi, voisivat matkustaa EU:n jäsenvaltioihin ilman lyhytaikaista oleskelua (enintään 90 päivää minkä tahansa 180 päivän jakson aikana) varten myönnettävää viisumia. Etenemissuunnitelmassa luetellaan 72 vaatimusta. Vaatimukset on ryhmitelty viiteen temaattiseen osa-alueeseen, jotka ovat asiakirjaturvallisuus, muuttoliikkeen hallinta, yleinen järjestys ja turvallisuus, perusoikeudet ja laittomien muuttajien takaisinotto.

Komissio antoi 20. lokakuuta 2014 *ensimmäisen kertomuksen Turkin edistymisestä viisumivapautta koskevan etenemissuunnitelman vaatimusten täyttämiseksi*², jäljempänä 'ensimmäinen kertomus'. Siinä arvioitiin kunkin vaatimuksen täyttymistä ja annettiin suosituksia sen varmistamiseksi, että Turkki edistyy edelleen kaikkien vaatimusten täyttämiseksi.

Turkki ilmoitti 29. marraskuuta 2015 pidetyssä EU:n ja Turkin huippukokouksessa olevansa sitoutunut nopeuttamaan etenemissuunnitelman toteuttamista muun muassa aikaistamalla kaikkien EU:n ja Turkin välisen takaisinottosopimuksen määräysten soveltamista. Tavoitteena oli viisumivapauden saaminen lokakuuhun 2016 mennessä³. Euroopan unioni suhtautui Turkin antamaan sitoumukseen myönteisesti.

Komissio antoi 4. maaliskuuta 2016 *toisen kertomuksen Turkin edistymisestä viisumivapautta koskevassa etenemissuunnitelmassa esitettyjen vaatimusten täyttämiseksi*⁴, jäljempänä 'toinen kertomus', jossa arvioidaan, miten Turkki on edistynyt vaatimusten täyttämiseksi. Kertomuksessa todettiin, että Turkin viranomaiset olivat 29. marraskuuta 2015 pidetyn EU:n ja Turkin huippukokouksen jälkeen tehostaneet etenemissuunnitelman täytäntöönpanoa. Siinä lueteltiin suosituksia toimenpiteistä, jotka Turkin olisi toteutettava edistyäkseen edelleen pyrkimyksissään täyttää kaikki vaatimukset. Lisäksi kertomuksessa kannustettiin Turkin viranomaisia nopeuttamaan uudistuksia puuttamalla viipymättä niihin kysymyksiin, jotka kertomuksen mukaan olivat vielä ratkaisematta. Kertomuksessa vahvistettiin osa-alueet, joilla Turkki oli täyttänyt etenemissuunnitelmaan sisältyvät vaatimukset, ja esitettiin toimia, jotka sen olisi toteutettava varmistaakseen kaikkien vaatimusten täyttymisen.

EU:n valtion- tai hallitusten päämiesten ja Turkin välillä pidettiin kokoukset 7. ja 18. maaliskuuta 2016. Jälkimmäisen kokouksen päätteeksi annettiin EU:n ja Turkin

¹ Neuvoston asetus (EY) N:o 539/2001, annettu 15 päivänä maaliskuuta 2001, luettelon vahvistamisesta kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske, EYVL L 81, 21.3.2001, s. 1.

² COM(2014) 646 final.

³ EU:n valtion- tai hallitusten päämiesten kokouksessa Turkin kanssa hyväksytty julkilausuma: <http://www.consilium.europa.eu/fi/press/press-releases/2015/11/29-eu-turkey-meeting-statement/>

⁴ COM(2016) 140 final.

julkilausuma⁵, jossa todetaan seuraavaa: ”Viisumivapautta koskevan etenemissuunnitelman toteuttamista nopeutetaan osallistuvien jäsenvaltioiden osalta pyrkimyksenä poistaa viisumipakko Turkin kansalaisilta viimeistään kesäkuun 2016 lopussa, jos kaikki edellytykset täyttyvät. Turkin on tätä varten toteutettava tarvittavat toimet jäljellä olevien vaatimusten täyttämiseksi, jotta komissio voi – sen jälkeen kun edellytysten täyttymisestä on laadittu tarvittava arviointi – esittää huhtikuun loppuun mennessä asiaa koskevan ehdotuksen, jonka pohjalta Euroopan parlamentti ja neuvosto voivat tehdä lopullisen päätöksen.”

Samaan aikaan tämän esityksen kanssa toimitettavassa kolmannessa kertomuksessa Turkin edistymisestä viisumivapautta koskevassa etenemissuunnitelmassa esitettyjen vaatimusten täyttämässä⁶ komissio katsoo Turkin 29. marraskuuta 2015 pidetyn huippukokouksen jälkeen osoittaman lisääntyneen sitoutuneisuuden ja määrätietoisuuden perusteella, että Turkin viranomaiset ovat viime kuukausina edelleen tehostaneet toimiaan edellytysten täyttämiseksi. Se ottaa huomioon Turkin viranomaisten tähän mennessä saavuttaman hyvän edistyksen ja kannustaa Turkin viranomaisia tehostamaan viipymättä pyrkimyksiään kaikkien vaatimusten täyttämiseksi, jotta Turkille voitaisiin myöntää viisumivapaus viimeistään kesäkuun lopussa.

Kuten kertomuksessa todetaan, Turkin viranomaiset eivät kuitenkaan ole vielä saavuttaneet tätä kunnianhimoista päämäärää, sillä 72 vaatimuksesta seitsemän on edelleen täyttämättä. Osalla näistä täyttämättä olevista vaatimuksista on erityistä merkitystä.

Näistä seitsemästä vielä täyttämättä olevasta vaatimuksesta kahden täyttäminen edellyttää käytäntöön ja menettelyihin liittyvistä syistä pidempää määräaikaa, minkä vuoksi niitä ei saada kaikilta osin täytettyä tämän ehdotuksen esittämiseen mennessä. Nämä kaksi vaatimusta ovat

- nykyisten biometrinen passien uudistaminen siten, että ne sisältävät EU:n viimeisimpien vaatimusten mukaiset turvatekijät, ja
- EU:n ja Turkin välisen takaisinottosopimuksen määräysten täysimääräinen täytäntöönpano, myös niiden määräysten osalta, jotka koskevat kolmansien maiden kansalaisten takaisinottamista.

Kuten kertomuksessa todetaan, komissio ja Turkin viranomaiset ovat sopineet sitä, miten näiden kahden vaatimuksen kanssa toimitaan käytännössä ennen niiden täysimääräistä täyttämistä.

Komissio kehottaa Turkin viranomaisia toteuttamaan viipymättä toimenpiteet, jotka ovat tarpeen muiden vielä täyttämättä olevien etenemissuunnitelman vaatimusten täyttämiseksi, eli

- hyväksymään etenemissuunnitelman mukaiset korruption torjuntatoimenpiteet, toisin sanoen varmistamaan Euroopan neuvoston alaisen lahjonnan vastaisen valtioiden ryhmän antamien suositusten mukaiset tehokkaat jatkotoimet;
- saattamaan henkilötietojen suojaamista koskevan lainsäädäntönsä EU:n vaatimusten mukaiseksi etenkin varmistamalla, että tietosuojaviranomainen voi toimia riippumattomasti ja että kyseinen lainsäädäntö kattaa lainvalvontaviranomaisten toiminnan;
- neuvottelemaan operatiivisen yhteistyösopimuksen Europolin kanssa; tämä on yhteydessä myös edellä tarkoitettuihin tietosuojalainsäädännön muutoksiin;

⁵ EU:n valtion- tai hallitusten päämiesten kokouksessa Turkin kanssa hyväksytty julkilausuma: <http://www.consilium.europa.eu/fi/press/press-releases/2016/03/18-eu-turkey-statement/>

⁶ COM(2016) 278 final.

- tekemään tehokasta rikosoikeudellista yhteistyötä kaikkien EU:n jäsenvaltioiden kanssa;
- tarkistamaan terrorismia koskevaa lainsäädäntöään ja toimintatapojaan eurooppalaisten normien mukaisesti etenkin yhdenmukaistamalla terrorismin määritelmää puitepäätökseen 2002/475/YOS sisältyvän muutetun määritelmän kanssa. Viimeksi mainittua määritelmää on muutettu kaventamalla sen soveltamisalaa ja liittämällä siihen oikeasuhteisuutta koskeva peruste.

Pitäen lähtökohtana sitä, että Turkin viranomaiset täyttävät viipymättä etenemissuunnitelmaan sisältyvät vielä täyttämättä olevat vaatimukset 18. maaliskuuta 2016 antamansa sitoumuksen mukaisesti, komissio on päättänyt esittää ehdotuksen asetuksen (EY) N:o 539/2001 muuttamiseksi siten, että sellaisilta Turkin kansalaisilta, joilla on EU:n vaatimusten mukainen biometrinen passi, poistetaan viisumipakko.

Auttaakseen lainsäätäjiä päätöksenteossa komissio seuraa edelleen toimia, joita Turkin viranomaiset toteuttavat täyttääkseen jäljellä olevat etenemissuunnitelman vaatimukset.

Koska tämä ehdotus esitetään toukokuun alussa, se voidaan toimittaa perussopimuksiin liitettyyn kansallisten parlamenttien asemaa Euroopan unionissa koskevaan pöytäkirjaan N:o 1 sisältyvän 4 artiklan mukaisesti kansallisille parlamenteille kahdeksan viikkoa ennen sen hyväksymistä viimeistään kesäkuun lopussa EU:n ja Turkin 18. maaliskuuta 2016 antaman julkilausuman mukaisesti. Tällä ehdotuksella varmistetaan, että valtion- tai hallitusten päämiesten 18. maaliskuuta hyväksymään EU:n ja Turkin julkilausumaan sisältyvä keskeinen sitoumus voidaan täyttää.

• **Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa**

Neuvoston asetuksessa (EY) N:o 539/2001 luetellaan kolmannet maat, joiden kansalaisilla on oltava viisumi jäsenvaltioiden ulkorajoja ylittäessään, ja kolmannet maat, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske. Kaikki jäsenvaltiot Irlantia ja Yhdistynyttä kuningaskuntaa lukuun ottamatta sekä Islanti, Liechtenstein, Norja ja Sveitsi soveltavat asetusta (EY) N:o 539/2001. Asetus on osa EU:n yhteistä viisumipolitiikkaa sellaisen lyhytaikaisen oleskelun osalta, jonka kesto on enintään 90 päivää minkä tahansa 180 päivän jakson aikana.

Turkki on tällä hetkellä asetuksen (EY) N:o 539/2001 liitteen I luettelossa, eli se kuuluu maihin, joiden kansalaisilta vaaditaan viisumi heidän matkustaessaan EU:n jäsenvaltioiden alueelle.

Asetusta (EY) N:o 539/2001 muutettiin viimeksi asetuksella (EU) N:o 259/2014⁷, kun Moldova siirrettiin viisumivapaiden maiden luetteloon sen pantua viisumivapautta koskevan toimintasuunnitelmansa onnistuneesti täytäntöön, sekä asetuksella (EU) N:o 509/2014⁸, kun viisi Karibian maata⁹ ja 11 Tyynenmeren maata¹⁰ sekä Kolumbia, Peru ja Yhdistyneet arabiemiirikunnat vapautettiin viisumipakosta viisumiluetteloiden säännöllisen tarkistuksen perusteella edellyttäen, että EU:n ja asianomaisten kolmansien maiden välillä tehdään

⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 259/2014, annettu 15 päivänä toukokuuta 2014, luettelon vahvistamisesta kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske, annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 539/2001 muuttamisesta, EUVL L 105, 8.4.2014, s. 9.

⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 509/2014, annettu 15 päivänä toukokuuta 2014, luettelon vahvistamisesta kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske, annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 539/2001 muuttamisesta, EUVL L 149, 20.5.2014, s. 67.

⁹ Dominica, Grenada, Saint Lucia, Saint Vincent ja Grenadiinit, Trinidad ja Tobago.

¹⁰ Itä-Timor, Kiribati, Marshallinsaaret, Mikronesia, Nauru, Palau, Salomonsaaret, Samoa, Tonga, Tuvalu, Vanuatu.

viisumivapaussopimukset. Komissio esitti 9. maaliskuuta 2016 ja 20. huhtikuuta 2016 ehdotukset asetuksen (EY) N:o 539/2001 muuttamiseksi sen jälkeen, kun Georgia ja Ukraina olivat panneet viisumivapautta koskevat toimintasuunnitelmansa onnistuneesti täytäntöön. Ehdotukset koskivat Georgian¹¹ ja Ukrainan¹² lisäämistä viisumivapaiden maiden luetteloon.

Asetuksen (EY) N:o 539/2001 -1 artiklassa (joka on lisätty asetuksella (EU) N:o 509/2014) säädetään perusteista, jotka olisi otettava huomioon määritettäessä tapauskohtaisesti arvioimalla sellaiset kolmannet maat, joiden kansalaisilta vaaditaan viisumi, ja maat, joiden kansalaiset on vapautettu viisumipakosta. Perusteet liittyvät muun muassa ”laittomaan maahanmuuttoon, yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen, taloudellisiin etuihin erityisesti matkailun ja ulkomaankaupan kannalta sekä unionin ulkosuhteisiin näiden kolmansien maiden kanssa erityisesti ihmisoikeuksiin ja perusvapauksiin liittyvien seikkojen sekä alueelliseen yhtenäisyyteen ja vastavuoroisuuteen liittyvien seikkojen osalta”¹³. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä kyseisten kolmansien maiden myöntämien matkustusasiakirjojen turvallisuuteen.

Vastavuoroisuuden osalta voidaan todeta, että Turkin hallitus hyväksyi 2. toukokuuta 2016 asetuksen, jonka mukaan kaikkien jäsenvaltioiden kansalaiset voivat matkustaa Turkkiin ilman viisumia siitä päivästä alkaen, jona Turkin kansalaisilta poistetaan viisumipakko.

- **Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa**

Komissio ehdotti 6. huhtikuuta 2016 EU:n rajanylitystietojärjestelmän (EES) perustamista vahvistaakseen Schengen-alueen ulkorajoja¹⁴. Tämän ehdotuksen päätavoitteena on parantaa kolmansien maiden kansalaisille tehtävien rajatarkastusten laatua ja varmistaa sallitun oleskeluajan ylittäneiden järjestelmällinen ja luotettava tunnistaminen. Tulevalla rajanylitystietojärjestelmällä on näin tärkeä merkitys pyrittäessä varmistamaan, että kolmansien maiden kansalaiset käyttävät viisumivapautta oleskelua Schengen-alueella sääntöjen mukaisesti, sekä pyrittäessä estämään viisumivapaiden maiden kansalaisten sääntöjenvastaista maahantuloa.

Lisäksi komission antoi tiedonannon¹⁵, jossa se ilmoitti arvioivansa EU:n matkustustieto- ja -lupajärjestelmän (ETIAS) perustamisen tarvetta, toteutettavuutta ja oikeasuhteisuutta. Komissio on sitoutunut selvittämään vielä vuonna 2016 sitä, onko tällaisen viisumivapaiden maiden kansalaisiin sovellettavan ylimääräisen valvontatason käyttöönotto mahdollista ja oikeasuhteista ja edistetäänkö sillä tehokkaasti turvallisuuden takaamista ja parantamista Schengen-alueella.

¹¹ COM(2016) 142 final.

¹² COM(2016) 236 final.

¹³ Neuvoston asetus (EY) N:o 539/2001, annettu 15 päivänä maaliskuuta 2001, luettelon vahvistamisesta kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske.

¹⁴ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi rajanylitystietojärjestelmän (EES) perustamisesta Euroopan unionin jäsenvaltioiden ulkorajat ylittävien kolmannen maan kansalaisten maahantuloa, maastalähtöä ja maahanpääsyn epäämistä koskevien tietojen rekisteröimiseksi ja edellytysten määrittämisestä pääsulle EES:n tietoihin lainvalvontatarkoituksissa, COM(2016) 194 final.

¹⁵ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle, ”Vahvemmat ja älykkäämmät tietojärjestelmät rajaturvallisuuden ja sisäisen turvallisuuden tueksi”, COM(2016) 205 final.

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

• Oikeusperusta

Koska ehdotuksella muutetaan EU:n yhteistä viisumipolitiikkaa, ehdotuksen oikeusperusta on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT-sopimus) 77 artiklan 2 kohdan a alakohta. Ehdotetulla asetuksella kehitetään Schengenin säännöstöä.

• Toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaate sekä toimintatavan valinta

Koska asetus (EY) N:o 539/2001 on EU:n säädös, sitä voidaan muuttaa ainoastaan vastaavalla säädöksellä. Jäsenvaltiot eivät pysty saavuttamaan tavoitetta, jos ne toimivat kukin yksittäin. Käytettävissä ei ole muita vaihtoehtoja, joilla tavoite voitaisiin saavuttaa.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTENARVIOINTIEN TULOKSET

• Sidosryhmien kuuleminen

Ehdotuksesta on käyty säännöllisiä keskusteluja jäsenvaltioiden kanssa oikeus- ja sisäasioiden neuvoston kokouksissa, pysyvien edustajien komiteassa, neuvoston laajentumistyöryhmässä sekä jäsenvaltioiden oikeus- ja sisäasioiden neuvosten kokouksissa. Viisumivapautta koskevan vuoropuhelun tilanteesta on tiedotettu Euroopan parlamentille useaan otteeseen täysistunnossa ja kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnassa.

• Asiantuntijatiedon keruu ja käyttö

Komissio on kerännyt kattavat tiedot siitä, miten Turkki on täyttänyt kaikki etenemissuunnitelmaan sisältyvät vaatimukset. Turkin kanssa käydyn viisumivapautta koskevan vuoropuhelun aikana komission yksiköiden, Euroopan ulkosuhdehallinnon (EUH), EU:n jäsenvaltioiden ja asianomaisten EU:n virastojen (Frontex, EASO, Eurojust) asiantuntijat analysoivat vuoropuhelun alaan kuuluvaa Turkin lainsäädäntöä ja sen täytäntöönpanoa etenkin vuoropuhelusta laadittujen kertomusten valmistelemiseksi. Asiasta käytiin useita teknisiä keskusteluja, asiantuntijat tekivät Turkkiin useita vierailuja ja Turkin viranomaisten ja asiantuntijoiden avustuksella kerättiin laaja asiakirja-aineisto.

• Vaikutustenarviointi

Komission 4. maaliskuuta 2016 antamaan toiseen kertomukseen liitettiin komission yksiköiden valmisteluasiakirja¹⁶, jossa arvioidaan, miten viisumipakon poistaminen Turkin kansalaisilta mahdollisesti vaikuttaa muuttoliikkeeseen Euroopan unionissa. Arviointi perustuu Eurostatin tilastoihin, asianomaisten EU:n virastojen antamiin tietoihin sekä havaittuihin suuntauksiin.

Tämän ehdotuksen kanssa samaan aikaan annettuun kolmanteen kertomukseen on liitetty komission yksiköiden valmisteluasiakirja¹⁷, jossa esitetään erillinen tilannekatsaus kunkin vaatimuksen täyttämistä. Valmisteluasiakirjassa arvioidaan lisäksi, miten viisumipakon poistaminen Turkin kansalaisilta mahdollisesti vaikuttaa Euroopan unionin turvallisuustilanteeseen.

Muunlainen vaikutustenarviointi ei ole tarpeen.

¹⁶ SWD (2016) 97 final.

¹⁷ SWD (2016) 161 final.

- **Perusoikeudet**

Ehdotuksella ei ole kielteisiä vaikutuksia perusoikeuksien suojeluun Euroopan unionissa. Etenemissuunnitelman vaatimusten täyttämällä parannetaan ihmisoikeuksien suojelua Turkissa.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Ei sovelleta.

5. LISÄTIEDOT

- **Toteuttamissuunnitelmat, seuranta, arviointi ja raportointijärjestelyt**

Muutettua asetusta sovelletaan sellaisenaan sen voimaantulopäivämäärästä lähtien, ja se pannaan viipymättä täytäntöön jäsenvaltioissa. Täytäntöönpanosuunnitelmaa ei tarvita.

Komissio seuraa edelleen aktiivisesti nykyisten assosiaatorakenteiden ja -vuoropuhelun ja tarvittaessa tilapäisten seurantamekanismien avulla etenemissuunnitelman viiden osa-alueen vaatimusten täyttymistä Turkissa.

Senkin jälkeen, kun Turkille on myönnetty viisumivapaus, komissio seuraa EU:n ja Turkin välisen takaisinottoa käsittelevän sekakomitean säännöllisten kokousten avulla edelleen sitä, miten Turkki panee täytäntöön EU:n ja Turkin välisen takaisinottosopimuksen määräykset. Näiden määräysten noudattaminen suhteessa kaikkiin EU:n jäsenvaltioihin on yksi viisumivapauden edellytyksenä olevista ratkaisevista vaatimuksista.

- **Ehdotukseen sisältyvien säännösten yksityiskohtaiset selitykset**

Asetusta (EY) N:o 539/2001 muutetaan siten, että Turkki siirretään liitteestä I (luettelo viisumipakon piiriin kuuluvista maista) liitteeseen II (luettelo viisumivapaista maista). Etenemissuunnitelman mukaisesti asetukseen lisätään alaviite, jossa todetaan, että viisumivapaus koskee ainoastaan henkilöitä, joilla on neuvoston asetuksen (EY) N:o 2252/2004 vaatimusten mukaisesti myönnetty biometrinen passi, jossa sormenjäljet on salattu käyttämällä täydentävää pääsynvalvontaa (SAC).

Turkki on ilmoittanut komissiolle, että se toteuttaa kaikki täysin EU:n säännösten mukaisten biometrinen passien myöntämiseksi tarvittavat uudistukset vuoden 2016 loppuun mennessä. Ennen tätä Turkki varmistaa lisäksi viimeistään kesäkuun alkupuolelta lähtien sen, että kaikki myönnettävät uudet passit sisältävät passinhaltijan valokuvan ja sormenjäljet sirulla ja ovat täysin kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön (ICAO) standardien mukaisia. Näissä uusissa passeissa sormenjäljet on suojattu käyttämällä täydentävän pääsynvalvonnan (SAC) mukaista salausta. Näin ollen viisumivapautta sovelletaan poikkeuksellisesti myös viimeksi mainittujen passien haltijoihin edellyttäen, että passit on myönnetty 1. kesäkuuta 2016 ja 31. joulukuuta 2016 välisenä aikana. Tämä poikkeusjärjestely päättyy 31. joulukuuta 2017. Turkin olisi ennen viisumivapauden käyttöönottoa annettava kaikille jäsenvaltioille todistukset Turkin myöntämien passien sirujen sisältämien tietojen aitouden todentamista ja lukemista varten.

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

luettelon vahvistamisesta kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske, annetun asetuksen (EY) N:o 539/2001 muuttamisesta

(Turkki)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 77 artiklan 2 kohdan a alakohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyksityksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

noudattavat tavallista lainsäätämisyksitystä,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Neuvoston asetuksessa (EY) N:o 539/2001¹⁸ luetellaan kolmannet maat, joiden kansalaisilla on oltava viisumi jäsenvaltioiden ulkorajoja ylittäessään, ja kolmannet maat, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske. Liitteissä I ja II olevien kolmansien maiden luetteloiden sisällön olisi oltava asetuksessa säädettyjen perusteiden mukainen ja pysyttävä sellaisena. Viittaukset kolmansiin maihin, joiden tilanne on muuttunut näiden perusteiden osalta, olisi tarvittaessa siirrettävä liitteestä toiseen.
- (2) Asetuksen (EY) N:o 539/2001 -1 artiklassa säädetään perusteista, jotka olisi otettava huomioon määritettäessä tapauskohtaisesti arvioimalla sellaiset kolmannet maat, joiden kansalaisilta vaaditaan viisumi, ja maat, joiden kansalaiset on vapautettu viisumipakosta. Perusteet liittyvät muun muassa ”laittomaan maahanmuuttoon, yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen, taloudellisiin etuihin erityisesti matkailun ja ulkomaankaupan kannalta sekä unionin ulkosuhteisiin näiden kolmansien maiden kanssa erityisesti ihmisoikeuksiin ja perusvapauksiin liittyvien seikkojen sekä alueelliseen yhtenäisyyteen ja vastavuoroisuuteen liittyvien seikkojen osalta”.
- (3) EU:n ja Turkin huippukokouksissa 29 päivänä marraskuuta 2015 ja 18 päivänä maaliskuuta 2016 sovittiin siitä, että komission Turkin hallitukselle 16 päivänä joulukuuta 2013 esittämän viisumivapautta koskevan etenemissuunnitelman toteuttamista nopeutetaan kaikkien osallistuvien jäsenvaltioiden osalta pyrkimyksenä poistaa viisumipakko Turkin kansalaisilta viimeistään kesäkuun 2016 lopussa.
- (4) Turkille myönnettävä viisumivapaus on olennainen osa EU:n ja Turkin 18 päivänä maaliskuuta 2016 antamaa julkilausumaa. Julkilausumassa todetaan, että Turkin

¹⁸ Neuvoston asetus (EY) N:o 539/2001, annettu 15 päivänä maaliskuuta 2001, luettelon vahvistamisesta kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske, EYVL L 81, 21.3.2001, s. 1.

kansalaisilta olisi poistettava viisumipakko viimeistään kesäkuun 2016 lopussa. Viisumivapautta koskevan ehdotuksen esittäminen toukokuun alussa mahdollistaa perussopimukseen liitettyyn kansallisten parlamenttien asemaa Euroopan unionissa koskevaan pöytäkirjaan N:o 1 sisältyvän 4 artiklan mukaisen kansallisille parlamenteille annetun kahdeksan viikon määräajan päättymisen ennen ehdotuksen hyväksymistä kesäkuun lopussa.

- (5) [Turkki on täyttänyt viisumivapautta koskevaan etenemissuunnitelmaansa sisältyvät vaatimukset. Tehdyn arvioinnin perusteella ja ottaen huomioon kaikki asetuksen (EY) N:o 539/2001 -1 artiklaan sisältyvät perusteet on aiheellista vapauttaa Turkin kansalaiset viisumipakosta heidän matkustaessaan jäsenvaltioiden alueelle.]
- (6) Sen vuoksi Turkki olisi siirrettävä asetuksen (EY) N:o 539/2001 liitteestä I liitteeseen II.
- (7) Viisumivapauden edellytyksenä on viisumivapautta koskevaan etenemissuunnitelmaan sisältyvien vaatimusten jatkuva täyttyminen ja Euroopan unionin ja Turkin 18 päivänä maaliskuuta 2016 antaman julkilausuman jatkuva täytäntöönpano. Komissio seuraa aktiivisesti vaatimusten täyttymistä ja julkilausuman täytäntöönpanoa. EU voi keskeyttää viisumivapauden käyttämällä asetuksen (EY) N:o 539/2001, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella xxx, 1 a artiklan mukaista keskeyttämismekanismia, jos kyseisessä artiklassa säädetyt edellytykset täyttyvät.
- (8) Viisumivapautta olisi sovellettava ainoastaan henkilöihin, joilla on neuvoston asetuksen (EY) N:o 2252/2004¹⁹ vaatimusten mukaisesti myönnetty biometrinen passi. Viisumivapautta olisi poikkeuksellisesti sovellettava myös sellaisten biometrinen passien haltijoihin, jotka sisältävät passinhaltijan sormenjäljet ja jotka on myönnetty Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön (ICAO) standardien mukaisesti 1 päivän kesäkuuta 2016 ja 31 päivän joulukuuta 2016 välisenä aikana. Tämä poikkeusjärjestely päättyy 31 päivänä joulukuuta 2017.
- (9) Tällä asetuksella kehitetään niitä Schengenin säännösten määräyksiä, joihin Yhdistynyt kuningaskunta ei osallistu neuvoston päätöksen 2000/365/EY²⁰ mukaisesti. Yhdistynyt kuningaskunta ei sen vuoksi osallistu tämän asetuksen hyväksymiseen, asetus ei sido Yhdistynyttä kuningaskuntaa eikä sitä sovelleta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan.
- (10) Tällä asetuksella kehitetään niitä Schengenin säännösten määräyksiä, joihin Irlanti ei osallistu neuvoston päätöksen 2002/192/EY²¹ mukaisesti. Irlanti ei sen vuoksi osallistu tämän asetuksen hyväksymiseen, asetus ei sido Irlantia eikä sitä sovelleta Irlantiin.
- (11) Islannin ja Norjan osalta tällä asetuksella kehitetään niitä Schengenin säännösten määräyksiä, joita tarkoitetaan Euroopan unionin neuvoston sekä Islannin tasavallan ja Norjan kuningaskunnan välisessä sopimuksessa viimeksi mainittujen osallistumisesta Schengenin säännösten täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen ja jotka

¹⁹ Neuvoston asetus (EY) N:o 2252/2004, annettu 13 päivänä joulukuuta 2004, jäsenvaltioiden myöntämien passien ja matkustusasiakirjojen turvatekijöitä ja biometriikkaa koskevista vaatimuksista, EUVL L 385, 29.12.2004, s. 1.

²⁰ Neuvoston päätös 2000/365/EY, tehty 29 päivänä toukokuuta 2000, Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan pyynnöstä saada osallistua joihinkin Schengenin säännösten määräyksiin, EYVL L 131, 1.6.2000, s. 43.

²¹ Neuvoston päätös 2002/192/EY, tehty 28 päivänä helmikuuta 2002, Irlannin pyynnöstä saada osallistua joihinkin Schengenin säännösten määräyksiin, EYVL L 64, 7.3.2002, s. 20.

kuuluvat neuvoston päätöksen 1999/437/EY²² 1 artiklan B kohdassa tarkoitettuun alaan.

- (12) Sveitsin osalta tällä asetuksella kehitetään niitä Schengenin säännösten määräyksiä, joita tarkoitetaan Euroopan unionin, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton välisessä sopimuksessa Sveitsin valaliiton osallistumisesta Schengenin säännösten täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen ja jotka kuuluvat päätöksen 1999/437/EY 1 artiklan B kohdassa, tarkasteltuna yhdessä neuvoston päätöksen 2008/146/EY²³ 3 artiklan kanssa, tarkoitettuun alaan.
- (13) Liechtensteinin osalta tällä asetuksella kehitetään niitä Schengenin säännösten määräyksiä, joita tarkoitetaan Euroopan unionin, Euroopan yhteisön, Sveitsin valaliiton ja Liechtensteinin ruhtinaskunnan välisessä pöytäkirjassa Liechtensteinin ruhtinaskunnan liittymisestä Euroopan unionin, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton väliseen sopimukseen Sveitsin valaliiton osallistumisesta Schengenin säännösten täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen ja jotka kuuluvat päätöksen 1999/437/EY 1 artiklan B kohdassa, tarkasteltuna yhdessä neuvoston päätöksen 2011/350/EU²⁴ 3 artiklan kanssa, tarkoitettuun alaan,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Muutetaan asetus (EY) N:o 539/2001 seuraavasti:

- a) Poistetaan liitteessä I olevasta 1 osasta (”VALTIOT”) viittaus Turkkiin.
- b) Lisätään liitteessä II olevaan 1 osaan (”VALTIOT”) viittaus seuraavasti:
”Turkki”*

* Viisumivapaus koskee ainoastaan sellaisten biometrinen passien haltijoita, jotka on myönnetty jäsenvaltioiden myöntämien passien ja matkustusasiakirjojen turvatekijöitä ja biometriikkaa koskevista vaatimuksista 13 päivänä joulukuuta 2004 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2252/2004, EUVL L 385, 29.12.2004, s. 1, mukaisesti. Viisumivapautta sovelletaan poikkeuksellisesti myös sellaisten biometrinen passien haltijoihin, jotka sisältävät passinhaltijan sormenjäljet ja jotka on myönnetty Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön (ICAO) standardien mukaisesti 1 päivän kesäkuuta 2016 ja 31 päivän joulukuuta 2016 välisenä aikana. Tämä poikkeus päättyy 31 päivänä joulukuuta 2017.

²² Neuvoston päätös 1999/437/EY, tehty 17 päivänä toukokuuta 1999, tietyistä Euroopan unionin neuvoston, Islannin tasavallan ja Norjan kuningaskunnan välillä näiden kahden valtion osallistumisesta Schengenin säännösten täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen tehdyn sopimuksen yksityiskohtaisista soveltamissäännöistä, EYVL L 176, 10.7.1999, s. 31.

²³ Neuvoston päätös 2008/146/EY, tehty 28 päivänä tammikuuta 2008, Euroopan unionin, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton välisen, Sveitsin valaliiton osallistumista Schengenin säännösten täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen koskevan sopimuksen tekemisestä Euroopan yhteisön puolesta, EUVL L 53, 27.2.2008, s. 1.

²⁴ Neuvoston päätös 2011/350/EU, annettu 7 päivänä maaliskuuta 2011, Liechtensteinin ruhtinaskunnan liittymisestä Euroopan unionin, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton väliseen sopimukseen, joka koskee Sveitsin valaliiton osallistumista Schengenin säännösten täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen, Euroopan unionin, Euroopan yhteisön, Sveitsin valaliiton ja Liechtensteinin ruhtinaskunnan välillä tehtävän pöytäkirjan tekemisestä Euroopan unionin puolesta, siltä osin kuin kyse on tarkastusten poistamisesta sisärajoilta ja henkilöiden liikkumisesta rajojen yli, EUVL L 160, 18.6.2011, s. 19.

2 artikla

Tämä asetus tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan jäsenvaltioissa perussopimusten mukaisesti.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja